

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 У 005690 20 Увп
Бања Лука, 16.2.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Страхиње Ђурковића предсједника вијећа, Душка Бојовића и Смиљане Мрша чланова вијећа, уз учешће записничара Тамаре Кочић, у управном спору по тужби С.П. из Д., заступане по пуномоћнику П.Б. адвокату из Б. (у даљем тексту: тужила), против рјешења број ... од 15.5.2019. године Министарства (у даљем тексту: тужени), у предмету ревизије статуса ратног војног инвалида и признавања права на личну инвалиднину, одлучујући о захтјеву тужиле за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 У 005690 19 У од 16.4.2020. године, у нејавној сједници одржаној дана 16.2.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 У 005690 19 У од 16.4.2020. године се преиначава тако да се тужба уважава и оспорени акт поништава.

Тужени се обавезује да тужиле надокнади трошкове поступка у укупном износу од 2.183,75 КМ, у року од 30 дана од пријема ове пресуде, док се у дијелу плаћања законске затезне камате на тај износ захтјев одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је, у ставу 1. изреке одбијена тужба против оспореног акта туженог, а у ставу 2. изреке одбијен захтјев тужиле за накнаду трошкова управног спора.

Оспореним актом је у поступку ревизије укинута рјешење Одјељења за борачко-инвалидску заштиту општине Де. (у даљем тексту: Одјељење Д.) број ... од 16.9.2009. године и ријешено да се З.П., умрлом супругу тужиле, утврђује статус ратног војног инвалида (РВИ) IX категорије са 30 % војног инвалидитета по основу болести погоршане под околностима вршења војне дужности у рату као припадник Војске Републике Српске и признаје право на личну инвалиднину у мјесечном износу од 6% од основице прописане законом. Укинутим рјешењем Одјељења Д. је тужилином супругу био признат статус РВИ III категорије са 90% инвалидитета, са правом на личну инвалиднину у износу 55% од основице и допунским материјалним обезбјеђењем у висини 14% од основице, која права по том рјешењу припадају од 1.5.2008. године - трајно.

Одбијање тужбе образложено је тиме да је, поступајући у извршењу пресуде Врховног суда Републике Српске број 13 0 У 003341 15 Увп 2 од 13.6.2018. године којом је уважен захтјев тужилиног супруга (као тужиоца) и укинута пресуда нижестепеног суда број 13 0 У 003341 15 У од 8.5.2015. године и предмет враћен том суду на поновно суђење, те нижестепени суд пресудом број 13 0 У 003341 18 У 2 од 10.7.2018. године

уважио тужбу тог тужиоца и поништио рјешење туженог од 11.12.2014. године којим је у поступку ревизије поништено поменуто првостепено рјешење Одјељења Д. од 6.9.2009. године, па такође исти суд пресудом број 13 0 У 005102 18 У од 25.2.2018. године уважио тужбу тужиле против рјешења туженог од 13.8.2018. године којим је такође било поништено првостепено рјешење Одјељења Д. од 16.9.2009. године и ријешено да се тужилином супругу утврђује статус РВИ III категорије са 90% војног инвалидитета са правом на личну инвалиднину и допунским материјалним обезбјеђењем, почев од 1.5.2008. до 31.8.2011. године, а од 1.9.2011. године па даље утврђује статус РВИ IX категорије са 30% војног инвалидитета по основу обољења које се погоршало при вршењу војне дужности у ВРС са правом на личну инвалиднину, тужени прибавио нови Налаз и мишљење другостепене љекарске комисије број 343/2018 којим су и дати разлози зашто је код тужиоца војни инвалидитет цијењен аналогно по тачки 194 (хемиплегија) Листе процената војног инвалидитета (у даљем тексту: Листа) као саставног дијела Правилника о утврђивању процента војног инвалидитета („Сл. гласник Републике Српске“ број 22/93, у даљем тексту: Правилник) у проценту од 30%. При томе је и објашњено да се ради о дискретној хемипарези, па тако да није било основа да се цијени по тачки 246. Листе као посљедице повишеног крвног притиска, које обољење је имао и прије ступања у ВРС, па како и није непокретан јер основне животне функције може обављати, истина отежано, то и није цијењен као инвалид I групе са инвалидитетом 100% већ II групе. Како се ради о превасходно ендогено условљеној болести која је настала 15 година прије ступања у ВРС, а погоршала се под околностима вршења војне дужности у рату, дјелимично је цијењен војни инвалидитет у односу на укупно оштећење организма, тако да укупан војни инвалидитет по оцјенској тачки 194. Листе износи 30%. Будући да се ради о стеченом праву, које му је признато по ранијем закону који је регулисао права бораца, тужиоцу је у смислу члана 125. важећег Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџбинског рата Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 134/11, 9/12 и 40/12, у даљем тексту: Закон о правима бораца) и даље признат статус РВИ, сходно чему се оспорени акт указује правилним.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилца побија њену законитост, из основа садржаних у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је поменутом пресудом Врховног суда Републике Српске од 13.6.2018. године, а такође пресудама нижестепеног суда донесеним у извршењу те пресуде Врховног суда, била задовољна, па је сматрала да је коначно дошао крај вођењу спорова, с обзиром на чињеницу да је њен супруг умро 18. априла 2017. године, те је очекивала од туженог да остави на правној снази првостепено рјешење Одјељења Д. из 2009. године до момента смрти њеног супруга, а да од првог дана наредног мјесеца од момента смрти, породици призна право на породичну инвалиднину, сходно одредби члана 62. став 1. Закона о правима бораца. Међутим, тужени је донио оспорени акт супротно сугестијама суда, при чему уопште није навео од којег датума оспорени акт производи правне посљедице, а свјестан чињенице да је њен супруг у међувремену умро и да се породици требају исплатити прописана средства за РВИ III категорије од 2009. године до дана смрти њеног супруга, а од дана смрти одлучити о правима породице прописаним чланом 62. став 1. Закона о правима бораца. Додаје да је оспорени акт донесен уз примјену одредбе члана 254. став 2. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18, у даљем тексту: ЗОУП) имајући у виду да се укидањем првостепеног рјешења не поништавају правне посљедице које је рјешење већ произвело, већ се онемогућава даље произвођење правних посљедица тог рјешења, а погрешно примјењујући право с обзиром на чињеницу да је вршена ревизија рјешења кориснику који је умро 18.4.2017. године, из

чега произилази да тужени и није могао вршити ревизију рјешења субјекту који је физички престао да постоји, чиме је учињена повреда из члана 42. ЗОУП-а. Стога је тужени једино могао одлучивати о евентуалном захтјеву за признавање статуса члана породице умрлог РВИ и права по том основу, како је то и истакнуто у тужби, што је сагласно и ставу Врховног суда Републике Српске израженом у пресуди број 11 0 У 012393 14 Увп од 30.3.2017. године. Предлаже да се побијана пресуда преиначи тако да се оспорени акт поништи, а првостепено рјешење Одјељења Д. од 16.9.2009. године остави на правној снази све до момента смрти њеног супруга, уз обавезу првостепеног органа да након смрти одлучује о захтјеву за признавање члана породице умрлог РВИ, или пак да се побијана пресуда укине и предмет врати туженом на поновно одлучивање, уз сугестију да се није могла вршити ревизија рјешења о признатом статусу и правима РВИ након његове смрти, јер се ради о непреносивом праву и чињеници да је у смислу одредаба члана 42. ЗОУП-а странка у управном поступку могао бити само правни субјект који постоји, а не лице које је умрло. Такође предлаже да се тужени обавезе да јој надокнади трошкове поступка, како подношења предметног захтјева по пуномоћнику адвокату у износу од 1.316,25 КМ, са законском затезном каматом од дана доношења одлуке овог суда па до исплате, а тако и трошкове управног спора у износу од 877,50 КМ, са законском затезном каматом почев од 16.4.2020. године па до исплате, све у року од 30 дана од доношења пресуде овог суда.

У одговору на захтјев, тужени истиче да су сви наводи захтјева већ цијењени у оспореном акту и побијаној пресуди, па предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор туженог, побијану пресуду и остале списе предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из списка произилази да је рјешењем Одјељења Д. од 16.9.2009. године супругу тужиље признат статус РВИ III категорије са 90% инвалидитета, са правом на личну инвалиднину и допунским материјалним објезбеђењем, која права му припадају од 1.5.2008. године. То рјешење је у поступку ревизије поништено рјешењем туженог од 11.12.2014. године, које је оснажено пресудом нижестепеног суда број 13 0 У 003341 15 У од 8.5.2015. године, али је по захтјеву тужиљиног супруга као тужиоца, за ванредно преиспитивање та пресуда преиначена пресудом Врховног суда Републике Српске број 13 0 У 003341 15 Увп 2 од 13.6.2018. године и предмет враћен на поновно суђење. У извршењу те пресуде, нижестепени суд је донио пресуду број 13 0 У 003341 18 У 2 од 10.7.2018. године поништивши рјешење туженог од 11.12.2014. године, па је у извршењу те пресуде тужени донио рјешење од 13.8.2018. године којим је поништио првостепено рјешење Одјељења Д. од 16.9.2009. године и ријешо да се тужиљиним супругу утврђује статус РВИ III категорије од 1.5.2008. до 31.8.2011. године, а од 1.9.2011. године па надаље утврђује статус РВИ X категорије са 20% војног инвалидитета по основу болести погоршане у ВРС са правом на личну инвалиднину, које рјешење је по тужби тужиље (из овог управног спора) поништено пресудом нижестепеног суда број 13 0 У 005102 18 У од 25.2.2018. године, са образложењем да није јасан и довољно образложен налаз и мишљење лекарске комисије на којем је засновано то рјешење, а на шта је указано и поменутом пресудом Врховног суда Републике Српске, те да такође нису били испуњени услови да се првостепено рјешење поништи, у смислу члана 254. став 1. ЗОУП-а. Поступајући у извршењу те пресуде, тужени је донио предметни оспорени акт, који је оснажен побијаном пресудом, са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда није правилна а самим тим ни законита.

Наиме, одредбом члана 82. став 2. Закона о правима бораца је прописано да права стечена по том закону престају (између осталог) смрћу странке, а што значи да се ради о личном праву, које се и не може преносити на друго лице.

Сходно томе није било основа да се и даље врши поступак ревизије права тужиљиног супруга, која су му утврђена рјешењем Одјељења Д. од 16.9.2009. године, имајући у виду да је умро дана 18. априла 2017. године. Стога је поступак ревизије тих права која су му призната првостепеним рјешењем од 16.9.2009. године, требало обуставити у смислу одредбе члана 42. став 2. ЗОУП-а, што тужилца основано истиче у предметном захтјеву, а којом одредбом је прописано да ако у току поступка наступи смрт странке, поступак се може обуставити или наставити, зависно од природе управне ствари која је предмет поступка, а ако према природи ствари поступак не може да се настави, орган ће обуставити поступак закључком против којег је допуштена посебна жалба.

На другачије одлучивање не утиче ни то што је одредбом члана 62. Закона о правима бораца прописано да члан породице умрлог војног инвалида од I до IV категорије има право на породичну инвалиднину, које право има и члан породице војног инвалида V и VI категорије који је умро од посљедица ране, повреде, озљеде или болести по основу које му је утврђен војни инвалидитет (став 1. и 2. тог члана), а која права се могу остварити након извршене ревизије рјешења о признатом статусу и правима војног инвалида (став 3), с тим да ако поступак ревизије или по жалби није окончан до дана смрти војног инвалида, окончаће се без обзира на ту чињеницу (став 4).

Неспорно је да је за примјену тих одредаба члана 62. Закона о правима бораца, потребно да је поднесен захтјев од стране члана породице умрлог војног инвалида за утврђивање статуса члана породице умрлог РВИ и права по том основу, да би се уопште могао наставити поступак ревизије признатих права РВИ, уколико није окончан до дана смрти војног инвалида.

Стога, како у конкретном случају нема доказа да је поднесен такав захтјев за остваривање права члана породице умрлог РВИ, није било основа да се настави започети поступак ревизије права тужиљиним супругу признатих рјешењем Одјељења Д. од 16.9.2009. године, већ је тај поступак у смислу наведене одредбе ЗОУП-а требало обуставити, уз утврђивање престанка права тужиљиним супругу, па тек након евентуалног подношења захтјева за остваривање права члана породице умрлог РВИ, били би испуњени услови за наставак поступка ревизије признатих права умрлог РВИ.

Сходно томе, без утицаја је што су у међувремену донесене поменуте пресуде, Врховног суда Републике Српске у управном спору по тужби тужиљиног супруга у својству тужиоца, те пресуда нижестепеног суда број 13 0 У 003341 18 У 2 донесена у извршењу те пресуде, а и пресуда нижестепеног суда број 13 0 У 005102 18 У од 25.2.2019. године донесена по тужби тужилце, којом је уважена тужба и раније рјешење туженог од 13.8.2018. године поништено, а у чијем извршењу је донесен предметни оспорени акт.

Из изнијетих разлога, како ни остали наводи захтјева нису могли утицати на другачије одлучивање, по оцјени овог суда у побијаној пресуди су остварени разлози из одредбе члана 35. став 2. ЗУС-а, па се предметни захтјев уважава, побијана пресуда преиначавача тако да се тужба уважава и оспорени акт поништава, јер су остварени разлози из одредбе члана 10. тачка 4. ЗУС-а за његово поништавање.

Одлука о трошковима поступка заснива се на одредбама члана 49. и 49а. став 1. ЗУС-а којима је прописано да је странка која изгуби спор дужна противној странци надокнадити трошкове спора, те члану 397. Закона о парничном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13, у даљем тексту: ЗПП), који закон се сходно члану 48. ЗУС-а примјењује на питања која нису регулисана тим законом, а којим чланом ЗПП-а је прописано да ће суд када преиначи одлуку против које је поднијет правни лијек, одлучити о трошковима поступка, а такође и члану 387. тог закона којим је регулисано да ако је прописана тарифа за награду адвоката или за друге трошкове, ти трошкови ће се одмјерити по тој тарифи.

Висина трошкова које је тужени дужан исплатити тужиљи, коју је заступао пуномоћник адвокат, одређена је сходно Тарифи о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Сл. гласник Републике Српске“ број 68/05, у даљем тексту: Тарифа), којом је у Тарифном броју 3. прописано да за састављање поднеска у непроцјењивим стварима у управном спору, висина награде износи 300 бодова, па како вриједност бода у смислу члана 14. Тарифе износи 2 КМ, за састав тужбе је утврђен износ од 600 КМ, те на име паушалне накнаде од 25% у смислу члана 12. Тарифе износ од 150 КМ, а и по основу ПДВ-а од 17% пуномоћника адвоката (који је обвезник тог пореза према увјерењу број 04/1-17-1-УПЈР/1-7026-2/13 од 30.10.2013. године Управе за индиректно опорезивање БиХ приложеног уз тужбу), износ од 127,50 КМ, што укупно износи 877,50 КМ, колико је и затражено тужбом.

Такође, како је Тарифним бројем 3. прописано да за састављање правног лијека у непроцјењивим стварима у управном спору, висина награде износи у висини награде из става 1. тог тарифног броја (300 бодова) увећана за 50%, што чини 450 бодова, за састав предметног захтјева је, према вриједности бода од 2 КМ, утврђен износ од 900 КМ, те на име паушалне награде од 25% износ од 225 КМ, а и по основу ПДВ-а од 17% износ од 191,25 КМ, па тако да укупно по основу састава предметног захтјева трошкови износе 1.316,25 КМ, колико је и затражено предметним захтјевом.

Према томе, тужени је обавезан да наведене трошкове у укупном износу од (877, 50 КМ + 1.316,25 КМ) 2.183,75 КМ, надокнади тужиљи, у року од 30 дана од пријема ове пресуде.

При томе није било основа да се тужиљи призна и законска затезна камата на те трошкове, јер тужени није пао у доцњу у смислу члана 324. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 и „Сл. гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) у погледу исплате тих трошкова, будући да их је дужан исплатити тужиљи у року од 30 дана од пријема ове пресуде.

Записничар
Тамара Кочић

Предсједник вијећа
Страхиња Ђурковић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић